

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ШОСТКИНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра економіка та управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
денної форми навчання

_____ Проценко О.М.
“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА

галузі знань 0305 "Економіка та підприємництво"

напрямок підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

інститут, факультет: Шосткинський інститут Сумського державного
університету, факультет денної форми навчання

Погоджено: начальник навчально-методичного відділу _____ Полончук В.О.

Робоча програма з дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства» для студентів денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»

Розробник: ст. викладач кафедри економіки та управління, кандидат економічних наук – Новикова Інна Володимирівна.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та управління

Протокол від. “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри економіки та управління

І.В.Прожога

“ ____ ” _____ 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5 (денна форма); - 3,5 (заочна форма)	Галузь знань: 0305 «Економіка та підприємництво»	За вибором вищого навчального закладу	
	Напрямок підготовки 6.030504 "Економіка підприємства"		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		3-й	3-й
Курсова робота (заочна форма навчання)		Семестр	
Загальна кількість годин:		6-й	6-й
за денною формою навчання – 105 за заочною формою навчання – 105		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 9,1;	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	16 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		73 год.	89 год.
		Обов'язкове домашнє завдання:	
		-	-
Вид контролю			
пмк	д/з		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 43,8%;
- для заочної форми навчання – 18,0%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – узагальнення знань про структуру, принципи побудови та закономірності функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства.

Завданням вивчення дисципліни є вивчення та систематизування внутрішніх підрозділів підприємства, принципів та методів побудови такого механізму, та вивчення методичних основ аналізу операційних систем.

У результаті вивчення дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства» студент має знати:

- будову та форми функціонування внутрішнього економічного механізму;
- способи формування внутрішніх цін;
- методи планування, контролю, оцінювання діяльності підрозділів, а також матеріального стимулювання їх колективів;
- методику діагностики та оптимізації роботи операційної системи підприємства.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- обґрунтовувати форми внутрішнього економічного управління;
- обчислювати планові показники діяльності підрозділів, оцінювати їх виконання;
- опрацювати системи стимулювання ефективної діяльності та розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ III

Тема 1. Виробничо-організаційна та економічна структуризація підприємства.

Підприємство як система. Різні аспекти побудови підприємства. Виробнича структуризація підприємства. Функції підприємства й організаційні форми їх виконання. Організаційно-економічна структура підприємства. Чинники, що визначають організаційно-економічну структуру підприємства.

Тема 2. Структура та форми функціонування внутрішнього економічного механізму.

Структура внутрішнього економічного механізму та принципи його побудови. Економічні інтереси як мотиваційний чинник. Форми реалізації економічних інтересів. Організаційні перебудови функціонування внутрішнього економічного механізму. Функціональне й майнове розмежування підрозділів. Форми функціонування внутрішнього економічного механізму.

Тема 3. Зміст складових господарського механізму.

Складові економічного механізму. Складові організаційного механізму. Складові мотиваційного механізму. Складові правового механізму.

Тема 4. Механізм ціноутворення. Внутрішні ціни та методи їх формування.

Функції та системи внутрішніх цін. Внутрішнє формування витрат, визначення вартості проміжної і кінцевої продукції, формування й розподіл доходу. Внутрішні ціни на продукцію підрозділів. Ціни на базі витрат виробництва та умови їх застосування. Методи встановлення цін на продукцію підрозділів – суб'єктів ринку.

Тема 5. Система та порядок планування.

Система та зміст внутрішніх планів. Зв'язок внутрішньозаводського планування з плануванням діяльності підприємства в цілому. Принципи та методи розробки внутрішніх

планів. принципи системності, участі, оптимальності, безперервності та гнучкості у внутрішньому плануванні. Нормативна база планування. Система техніко-економічних норм і нормативів як основа розробки планів.

Тема 6. Виробнича програма та її ресурсне обґрунтування.

Зміст і порядок розробки виробничої програми підрозділів. Сутність виробничої програми підрозділів. Особливості розробки планів виробництва для внутрішньокоопераційних підрозділів. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Забезпечення виробничої програми трудовими ресурсами. Трудомісткість виробничої програми та її залежність від рівня механізації і автоматизації виробництва.

Тема 7. Планування витрат (прибутку).

Склад витрат підрозділів і порядок їх планування. Елементи й калькуляційні статті витрат, прямі і непрямі, змінні і постійні витрати підрозділів. Формування кошторисів підрозділів. Функції кошторисів, їх елементна та калькуляційна структура. Планування собівартості продукції. Методи калькулювання та сфери їх застосування.

Тема 8. Контроль і оцінювання діяльності.

Контроль як функція управління. Форми контролю діяльності підрозділів. Критерії оцінювання діяльності. Оцінні показники та їх обґрунтування. Сфера застосування різних критеріїв оцінювання. Оцінювання виробничої діяльності. Оцінювання виконання плану за номенклатурою та загальним обсягом виробництва. Оцінювання ефективності роботи за показником витрат. Відносні та абсолютні показники витрат і їх застосування для оцінювання роботи підрозділів.

Тема 9. Механізм стимулювання.

Роль, форми та джерела стимулювання. Стимулювальна функція оплати праці. Оплата праці за кінцевим результатом і її стимулювальна роль. Стимулювання через участь у прибутку.

Тема 10. Матеріальна відповідальність за результати роботи.

Форми і зміст матеріальної відповідальності. Форми матеріальної відповідальності підприємств та їх підрозділів. Методи обчислення збитків і економічних санкцій. Сутність і склад збитків. Особливості внутрішньовиробничої матеріальної відповідальності. Зв'язок матеріальної відповідальності підприємства та його підрозділів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль III													
Тема 1. Виробничо-організаційна та економічна структуризація підприємства.	12	2	2	-	-	8	9	1	-	-	-	8	
Тема 2. Структура та форми функціонування внутрішнього економічного механізму	12	2	2	-	-	8	13,5	1	0,5	-	-	12	
Тема 3. Зміст складових господарського механізму	10	2	2	-	-	6	12	1	-	-	-	11	
Тема 4. Механізм ціноутворення. Внутрішні ціни та методи їх формування	10	1	1	-	-	8	10	1	1	-	-	8	
Тема 5. Система та порядок планування	9	1	1	-	-	7	9,5	1	0,5	-	-	8	
Тема 6. Виробнича програма та її ресурсне обґрунтування	10	2	2	-	-	6	9	2	1	-	-	6	
Тема 7. Планування витрат (прибутку).	10	2	2	-	-	6	13,5	2	0,5	-	-	11	
Тема 8. Контроль і оцінювання діяльності	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8	
Тема 9. Механізм стимулювання..	10	1	1	-	-	8	11,5	1	0,5	-	-	10	
Тема 10. Матеріальна відповідальність за результати роботи.	12	1	1	-	-	10	8	1	-	-	-	7	
Разом по модулю III	105	16	16	-	-	73	105	12	4	-	-	89	
Усього годин	105	16	16	-	-	73	105	12	4	-	-	89	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Виробничо-організаційна та економічна структуризація підприємства	2	-
2	Структура та форми функціонування внутрішнього економічного механізму	2	0,5
3	Зміст складових господарського механізму	2	-
4	Механізм ціноутворення. Внутрішні ціни та методи їх формування	1	1
5	Система та порядок планування	1	0,5
6	Виробнича програма та її ресурсне обґрунтування	2	1
7	Планування витрат (прибутку).	2	0,5
8	Контроль і оцінювання діяльності	2	-
9	Механізм стимулювання..	1	0,5
10	Матеріальна відповідальність за результати роботи.	1	-
	Разом	16	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Виробничо-організаційна та економічна структуризація підприємства	8	8
2	Структура та форми функціонування внутрішнього економічного механізму	8	12
3	Зміст складових господарського механізму	6	11
4	Механізм ціноутворення. Внутрішні ціни та методи їх формування	8	8
5	Система та порядок планування	7	8
6	Виробнича програма та її ресурсне обґрунтування	6	6
7	Планування витрат (прибутку).	6	11
8	Контроль і оцінювання діяльності	6	8
9	Механізм стимулювання..	8	10
10	Матеріальна відповідальність за результати роботи.	10	7
	Разом	73	89

7. Індивідуальні завдання

Навчальним планом вивчення дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства» передбачено виконання обов'язкового домашнього завдання студентами денної форми навчання. ОДЗ виконується згідно методичних вказівок до виконання з дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства» самостійно.

Мета роботи – самостійне поглиблення теоретичних знань та практичних навичок з предмету «Внутрішній економічний механізм підприємства».

8. Методи навчання

Лекції: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням опорного конспекту.

Практичні заняття: розв'язання типових завдань, виконання письмових контрольних робіт поточного контролю.

9. Методи контролю

На кожному практичному занятті проводиться тестування або письмова контрольна робота з розв'язанням задач. Тестування і контрольні оцінюються згідно регламенту.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Модуль III											
Змістовний модуль 1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Модульний контроль	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення.

Методичні вказівки до виконання обов'язкового домашнього завдання з дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства» для студентів денної форми навчання.

12. Рекомендована література.

Базова

№ п/п	Назва навчальної літератури	Вид	Наявність примірників
1.	Конспект з дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства»	Електр.вар.	20
2.	Круш П.В. Внутрішній економічний механізм підприємства. Навч.посібник. К.: Центр учбової літератури – 2008, 205с	Підручник	10

Допоміжна

3. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навч.посібник / За ред. М.Г.Грещака. – К.: КНЕУ, 2001 – 228с.
4. Анри Кульман. Экономические механизмы. – М.: Изд-я группа «Прогресс», «Университет». – 192с.
5. Беляев О.О. Механізм господарювання: сутність та форми прояву. – К.: Вища школа, 1990 -147с.
6. Ворона В.М. Концепція господарювання (політико-економічний аспект) / за заг. ред. Е.М.Пахомова. – К.:Вища школа, 1989 – 362с.
7. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С.Ф.Покропивного. – К.: КНЕУ, 2000. – 528с.
8. Євтушенко В.А. Основи корпоративного управління. Навч.посібник. – К.: Знання – Прес, 2002. – 317с.
9. Кашин В.Н., Ионоу В.Я. Хозяйственный механизм и эффективность промышленного производства. – М.: Наука, 1997. – 367с.
10. Коробейников М.А. Механизм экономической ответственности. – М.: Мысль, 1980. - 272с.

**РОБОЧИЙ РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА».**

1. Структура навчальної дисципліни: Загальний обсяг – 105 годин/ 3,5 кредити
Лк – 16 год/8, Пр – 16год/8; пмк.

2. Організація навчального процесу: Семестрів викладання – 1;
модульних циклів – 1.

3. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: **R = 100 балів**

4. Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

а) робота на аудиторних заняттях:

- практичні заняття: 1 бал.

Всього: 8 пр * 1 бали = 8,0 бали.

б) виконання завдань на практичних заняттях (та ІРС): тестування, письмове опитування питань, винесених на СРС:

- вирішення завдань, задач – 8 пр * 3 бали = 24 балів;

- письмове опитування 8 пр * 4 бали = 32 бали

- усне опитування – 8 пр * 1 бали = 8 балів;

Всього: 8 пр. * 9 балів = 72 бали.

в) складання комплексної письмового модульного контролю

всього 1 мод. * 20 балів = **20 балів:**

- теоретичне завдання або тестування максимально 8 балів;

- практичне завдання максимально 12 балів.

г) заохочувальні рейтингові бали – максимально **8 балів:**

3 бал - за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;

3 бали - за виконання завдань підвищеної складності, або за виконання аналітичних оглядів за тематикою навчальної дисципліни чи споріднених дисциплін (конкретне завдання визначає викладач);

2 бал – написання реферату на тему, яка буде визначена викладачем.

При нарахуванні заохочувальних балів провідний викладач має право звільнити студента від виконання практичних (індивідуальних) завдань, які передбачені програмою навчальної дисципліни.

5. Підсумок рейтингових балів за модульними циклами (при позитивному оцінюванні):

3-й модульний цикл (8 лк., 8 пр.занять, модульний контроль, зархочувальні бали) – 60,0 ... 100,0 бали

6. Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи: перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці (менше зазначеної в п.5), проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.

7. ІРС за розкладом занять використовуються для консультативної роботи (в тому числі за призначенням викладача) та робіт п.6.